Texterna är debattartiklar och skribenternas åsikter är deras egna och inte tidningen ByggMaterials. Vill du svara debattörerna eller har du en fråga du själv vill debattera? Skicka en text på max 3000 tecken och en högupplöst bild på dig själv (gärna liggande) till redaktionen@tidningenbyggmaterial.se. Redaktionen förbehåller sig rätten att ändra rubriker, korta i längre texter och ändra stavfel/grammatik eller felaktigheter/på-hopp. Vi kan inte heller garantera att texten blir publicerad.

DEBATT:

PPWR KAN BLI STARTSKOTTET FÖR EN CIRKULÄR OMDANING I BYGGBRANSCHEN

Den nya EUförordningen om förpackningar och förpackningsavfall (PPWR) börjar gälla 12 augusti 2026. Syftet med förordningen är bl a att förebygga och minska mängderna förpackningsavfall vilket innebär ökad materialåtervinning och återanvändning av förpackningar.

Den som använder återanvändbara förpackningar ska leva upp till specifika krav för detta och det ska även visas genom teknisk dokumentation. Man behöver alltså bevisa att en förpackning kan återanvändas och att den också återanvänds i praktiken.

Vi slänger resurser – och pengar – i containern

I dag går stora mängder emballage och lastbärare (t ex pallar) i byggbranschen direkt till avfallscontainern, dvs ett linjärt förfaringssätt som EU inte vill se i framtiden. I bästa fall materialåtervinns förpackningarna, men ofta krävs dyra transporter och hantering för att ens nå dit. Samtidigt är det nästan alltid slutanvändaren som får betala för förpackningen och även för att bli av med den, trots att producentansvaret idag ligger hos leverantören.

Möjligheter eller hot för branschen?

Cirkulära förpackningslösningar fungerar som bäst när volymerna är stora och formaten standardiserade. Just så ser stora delar av byggbranschens flöden ut när det gäller förpackningar. Ändå är engångslösningar fortfarande många gånger en norm i byggbranschen när det handlar om förpackningar. Här kan PPWR bli den "game changer" som tvingar fram en omställning som hittills gått alldeles för långsamt.

Vi har sett hur ökade avgifter på engångslösningar driver fram intresset för återanvändbara alternativ med lägre avgifter, som när exempelvis träförpackningar införlivades i förpackningsförordningen. Det är ett tydligt tecken på att ekonomiska styrmedel fungerar – och att företag reagerar när kostnaderna synliggörs.

Initialt kan investeringar i nya system och förpackningar skapa kostnadsökningar men på sikt minskar avfallshantering och materialkostnader genom återbruk. Om leverantörer, grossister, detaljister och byggföretag i stället samordnar sig kring standardiserade återanvändbara lösningar så kan man i stället minska kostnaderna, och även klimatpåverkan, i alla led. Det är bra för branschen och det är bra för samhället.

Samordning är nyckeln – och den saknas många gånger i dag

Byggmaterialhandlare och byggentreprenörer vill se en förändring på det här området, men tyvärr har få initiativ realiserats. Myndigheter har också länge pekat på behovet av cirkulära lösningar i byggbranschen, men utvecklingen går trögt. Undantag finns, som t ex Retursystem Byggpall, men de flesta förpackningar går fortfarande den linjära vägen: från leverans till avfallscontainern.

En sak är dock tydlig. Det är inte bristen på teknik eller möjligheter som bromsar utvecklingen av nya återanvändbara lösningar - det är bristen på samordning och tydliga krav – och det borde kunna lösas.

PPWR kan bli katalysatorn branschen behöver

Med PPWR blir det inte längre lika lätt att tänka linjärt. Engångsförpackningar kommer i större utsträckning att fasas ut, återanvändbara lastbärare ska bli vanligare och logistik, design och rapportering måste anpassas. Företag som inte redan börjat planera för detta ligger efter och borde ta chansen nu.

Genom att samordna oss kring cirkulära lösningar kan vi minska avfallsmängder, sänka kostnader och kraftigt reducera klimatpåverkan. Branschen kan använda sina resurser smartare och skapa en mer hållbar byggsektor.

Det är dags att agera – nu!

Niclas Carlsson och Tobias Falk, Returlogistik